

STRESZCZENIE
rozprawy doktorskiej

Autor rozprawy: **mgr Kamil Król**

Temat rozprawy: „**Świat widziany oczami dziecka. Role chłopców: Garmanna w *Świecie Garmanna* w reżyserii Ewy Piotrowskiej oraz Adasia we *Wrońcu* w reżyserii Jerzego Bielunasa**”

Promotor rozprawy: **dr hab. Marek Tatko**

Słowa klucze: **teatr, teatr lalek, role chłopców, rola dziecka, psychologia dziecka, lalka, animacja, lalkarz, lalkarstwo**

Przedmiotem mojej rozprawy są refleksje na temat poszukiwań logiki działań i prawdy emocjonalnej aktora w budowaniu ról dzieci i ich wewnętrznego świata. Praca ta ma na celu przybliżenie i zweryfikowanie wpływu badań psychologii rozwojowej i emocjonalnej na pracę aktora-lalkarza nad rolami dzieci oraz animacją lalki grającej taką rolę w spektaklu teatralnym. Dokonuję tego w oparciu o role Garmanna w *Świecie Garmanna* w reżyserii Ewy Piotrowskiej oraz Adasia we *Wrońcu* w reżyserii Jerzego Bielunasa, które analizuję m.in. w kontekście wybranych zagadnień i metod. Istotnym punktem odniesienia, a jednocześnie wprowadzeniem do analizy postaci Garmanna i Adasia jest próba odnalezienia przeze mnie miejsca i znaczenia emocji dziecka w kontekście pracy aktora nad takimi rolami. W późniejszym okresie mojej pracy role te szczególnie inspirowały mnie do kolejnych teatralnych poszukiwań i eksperymentów. Stały się także merytoryczną podstawą dla mojej dalszej pracy zawodowej i pedagogicznej.

Dysertacja ta składa się z czterech głównych części. W pierwszej części wprowadzam czytelnika w tematykę emocji, w proces ich powstawania oraz korzystania z nich jako narzędzi w twórczej pracy aktora. W drugiej części podjąłem próbę opisu wszelkich możliwych wątków mających wpływ na powstanie i ostateczną formę spektaklu Ewy Piotrowskiej *Świat Garmanna*. Ważnym punktem jest tu szczegółowa eksploracja roli Garmanna, opis głównych celów i motywów działania tej postaci na tle harmonijnego rozwoju dziecka. Część trzecia poświęcona jest *Wrońcowi* Jerzego Bielunasa oraz opisowi roli Adasia, badaniu celów i motywów działania postaci wpisanej w traumatyczne przeżycia dziecka w okresie stanu wojennego. W czwartej części poruszyłem i szerzej omówiłem najistotniejsze zagadnienia związane z pracą nad każdą z tych ról. Poddałem też analizie szereg zjawisk powiązanych z Piagetowską *teorią rozwoju poznawczego*, która zasadniczo

wpłynęła na moje aktorskie poszukiwania i interpretację tych ról. Omówiłem także zasadę *dwuplanowej konstrukcji roli Adasia*. Osobne miejsce poświęciłem zjawisku animacji w kontekście moich doświadczeń scenicznych i pedagogicznych oraz omówieniu dotychczasowej pracy dydaktycznej.

Analiza działań dziecięcego bohatera i wnikanie w jego emocjonalne struktury w oparciu o *teorie rozwoju poznawczego* Piageta daje ciekawy kontekst do poszukiwania „życia postaci” i budowania ich na scenie przy użyciu różnorodnych środków aktorskich. Do interesujących działań i wniosków z nich wynikających doprowadziły mnie również analizy z zakresu semiotyki kultury, mitologii porównawczej oraz innych dziedzin współczesnej humanistyki. Poszerzone badanie kontekstów psychologicznych obydwu postaci uzasadniały odpowiednie użycie narzędzi aktorskich do tworzenia roli dziecięcej zarówno w planie aktorskim, jak i wiarygodną animację lalki. Do rozważań na temat logiki życia postaci dziecka na scenie posłużyły mi także zjawiska związane z teorią animizmu dziecięcego oraz magia jako zjawiska opisujące wewnętrzny świat dziecka i jego myślenie. Dokonane konstatacje i refleksje dotyczą spojrzenia na animację jako szczególnego rodzaju zespołu umiejętności oraz działań aktorskich, służących artystycznemu wyrażaniu życia lalkowej postaci dziecka na scenie.

Jednym z najistotniejszych elementów tej rozprawy jest pełniejsze zrozumienie i potwierdzenie tego, z jak wielu przeciwstawnych wektorów może składać się postać dziecka i jego świat oraz jakie emocje mogą nim powodować. Rozumienie dziecięcych mechanizmów myślenia i działania stało się dla mnie, jako aktora wytyczną w poznawaniu i rozumieniu nie tylko postaci dziecięcych, ale również innych postaci w bezwzględnie szerszych kontekstach i życiowych sytuacjach.